

Daliborka Sarić
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za romanistiku
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
dsaric@ffzg.hr

TELIČNOST U HRVATSKOM

Cilj je ovog rada ispitati teličnost u hrvatskom jeziku i utvrditi važnost tog obilježja za opis hrvatskog aspektualnog sustava. Određuje se razina kodiranja teličnosti i važnost inkrementalnog odnosa glagola i glagolskih argumenata u konstituiranju tog obilježja, te ukupan odnos prefiksa, glagola i objekta. Prisutnost teličnosti i ustroj tog obilježja prikazan je na primjerima tipičnih inkrementalnih predikacija kao što su (*pro*)čitati knjigu ili (*po*)jesti jabuku, u odnosu na neinkrementalne predikacije poput (*po*)tražiti knjigu ili (*pri*)čekati Ivana.

1. Teličnost

Teličnost je aspektualno obilježje koje se obično definira kao dosizanje inherentnog cilja radnje i s tim u vezi određenog posljedičnog stanja, a odražava se, ovisno o jeziku, u različitim morfološkim, sintaktičkim (distribucijskim), semantičkim i implikacijskim svojstvima različitih rečeničnih cjelina (glagola, glagolske skupine, rečenice).¹ Uzmimo za ilustraciju klasičan Vendlerov (1967) primjer dinamičnih durativnih radnji u engleskom koje se razlikuju po teličnosti (u nešto drugačijoj terminologiji). Pri usporedbi telične radnje *run a mile* i *draw a circle* (kulminirane aktivnosti) s ateličnima *run* i *push a cart* (aktivnosti), zaključak glasi: »[...] if someone stops running a mile, he did not run a mile; if someone stops drawing a circle, he did not draw a circle. But the man who stops running did run, and he who stops pushing the cart did push it.« (Vendler 1967:100). Predikacija *run a mile*, za razliku od *run*, zahvaljujući direktnom objektu *a*

¹ Teorijska baza za ovaj rad proizlazi iz koncepta teličnosti kako je vidi npr. Filip (1999), Verkuyl (1972, 1993, 1999, 2000), Moens i Steedman (1987, 1988), Steedman (1997).

mile sadrži implicitnu granicu dosizanjem koje dolazi do određene promjene stanja, odnosno točke nakon koje se ista radnja ne može nastaviti. Isto vrijedi i za *draw a circle*, ali je očito iz Vendlerova primjera i kako se teličnost ne postiže svakom kombinacijom glagola i objekta — *push a cart* je atelično. Na sličan način upotreba progresiva u engleskom upućuje na razlikovanje teličnih od ateličnih radnji: aktivnost u progresivu implicira istinitost radnje izražene u preteritu ili perfektu (*he was running* → *he ran*), dok kulminirana aktivnost u tom kontekstu nema takve implikacije (*he was drawing a circle* → *he draw a circle*).² Za radnje poput *run* ili *push a cart*, Vendler ističe da se odvijaju kroz vrijeme na homogen način, što znači da je svaki dio radnje jednak cjelini radnje.³ Homogenost ostaje važan koncept u kasnijim mereološkim teorijama teličnosti (Dowty 1979, Link 1983, Bach 1986, Krifka 1992, Filip 1999) koje ideju o homogenom ili nehomogenom odvijanja radnji povezuju sa svojstvima djeljivosti i kumulativnosti prvotno pripisivanim samo denotativnim obilježjima imenica. Na primjer, dio denotacije *voda* možemo i dalje zvati *voda*, a ako denotaciji *voda* dodamo *voda*, to je također *voda*⁴, po čemu je *voda* djeljivo i kumulativno, za razliku od neke brojive imenice, npr. *pas* — ako prepolovimo *psa* nismo dobili *dva psa* (nedjeljivo), a ako denotaciji *pas* dodamo *psa*, dobili smo *dva psa* (nekumulativno).⁵ Kao i kod imenica, u glagolskoj domeni postoje predikati X čiji su dijelovi (pri čemu se dijelovi u ovom slučaju odnose na vremensku, a ne prostornu dimenziju) također X — priroda svakog dijela atelične radnje jednaka je cjelini te radnje i može se označiti istom predikacijom, kao što je i više ateličnih radnji jednako jednoj i može se označiti istom predikacijom. Telične su radnje nedjeljive jer nijedan njihov podinterval ne uključuje fazu kulminacije, pa se dio radnje ne može opisati istom predikacijom. U skladu s konceptom (ne)homogenosti

² Različite logičke implikacije koje proizlaze u ovakvom kontekstu Dowty (1979) naziva imperfektivnim paradoksom.

³ Homogene radnje su stanja i aktivnosti, iako nisu homogene na identičan način. Stanja su potpuno homogena, jer je svaki i najmanji dio (trenutak) stanja iste prirode kao i cjelina, dok je kod aktivnosti tek dulji interval (koji obuhvaća određenu promjenu stanja ili kretanje) kao dio radnje jednak cjelini. Da bi, na primjer, dio radnje *walk* bio jednak cjelini, mora biti izveden barem jedan cijeli korak, ili čak više koraka, a ne samo podignuta noga (v. više u Dowty 1979, Rothstein 2004). Takve distinkcije, predmet interesa u području vremenske logike, po nekima ipak ne pružaju lingvistički osobito relevantne uvide (v. kraću raspravu u Filip 1999:23–30).

⁴ Identifikacija najmanjeg dijela nekog homogenog entiteta koji više ne bi mogao imati istu denotaciju nije semantički problem. Rasprava u Filip 1999:41–46.

⁵ Svojstvo nedjeljivosti na primjeru riječi *meat* i *dog* ilustrativan je u Greenberg (1990:174): »If I cut a piece of meat in two, I have two pieces of meat, but if I cut a dog in two, I still have only one dog, a dead one«.

Moens (1987), Moens i Steedman (1987, 1988) i Steedman (1997) unutarnju strukturu radnje (aspektualnu jezgru) uspostavljaju na kontingentno povezanom nizu triju elementa: aktivnosti (originalno *process*) koja vodi do postizanja cilja radnje ili kulminacije, što rezultira određenom promjenom stanja. Aspektualni razredi razlikuju se po tome od kojih se dijelova ove jezgre sastoje.⁶

Već na temelju Vendlerova rada jasno je da su, osim samog glagola, u konstituiranju aspektualnog profila bazične predikacije jednako bitni i drugi rečenični elementi, u prvom redu glagolski argumenti i njihova kvantizacijska svojstva (izražena različitim specifikatorima). Verkuyl (1972, 1993, 1999, 2000, 2010) tako u analizu aspekta uvodi princip kompozicionalnosti prema kojem manje jedinice sudjeluju u formiranju značenja većih jedinica. Na taj način svi rečenični elementi relevantni za konstituiranje konačnog aspektualnog profila imaju točno određenu ulogu, ovisno i o njihovim inherentnim svojstvima i o određenim strukturnim informacijama.⁷ Na primjer, rečenica *Marry wrote the letter* je telična zbog kvantiziranog argumenta *the letter*, za razliku od rečenice *Marry wrote letters* koja je atelična zbog nekvantiziranog argumenta *letters* (Verkuyl 2010:975). Za razliku od engleskog, u slavenskim jezicima posebno važnu aspektualnu ulogu imaju perfektivni prefiksi, koji se dijele na unutarnje ili leksičke i vanjske ili supraleksičke (npr. Svenonius 2004, Ramchand 2004, Di Sciullo – Slabakova 2005, Romanova 2006). Za unutarnje prefikse tvrdi se da uglavnom imaju idiosinkratična značenja, pored toga što označavaju teličnost i mijenjaju argumentnu strukturu predikacije, dok su za vanjske prefikse karakteristična predvidljiva, kompozicionalna značenja (kvantifikacijskog ili faznog tipa). Prema ovakvoj podjeli, u hrvatskom bi tipični unutarnji prefiksi bili primjerice *na-* u *napisati* ili *za-* u *zapisati*, dok bi tipični vanjski bili inkoativni *za-* u *zapjevati* ili sativni *na-* u *napjevati* (*se*).

Osim samih kvantizacijskih svojstava nekog glagolskog argumenta,

⁶ Stanja (+ statično, + durativno, – telično) jesu potpuno homogena i nemaju aspektualnu jezgru. Aktivnosti (– statično, + durativno, – telično) sastoje se od istoime faze aktivnosti. U Sarić (2014) nazivali smo ih *proces*, dok se u ovom radu priklanjamo terminu *aktivnost*, transparentnom i već korištenom terminu u radovima na hrvatskom (npr. Žic-Fuchs 2009). Kulminirane aktivnosti (– statično, + durativno, + telično) sastoje se od sve tri faze aspektualne jezgre. U Sarić (2014) zvali smo ih kulminirani proces, a ovdje smo se, analogno aktivnostima, odlučili za kulminirane aktivnosti. Razred kulminacija (– statično, – durativno, + telično) sastoji se od faze kulminacije i posljedičnog stanja, dok se semelfaktiv (– statično, – durativno, – telično) sastoji samo od točke kulminacije.

⁷ Ideju o aspektu kao kompozicionaloj kategoriji razvijali su kasnije mnogi drugi autori, npr. Dowty (1979), Mourelatos (1979), Tenny (1987, 1992, 1994) Krifka (1992, 1998), Rothstein (2004), Filip (1999).

pri konstituiranju teličnosti određene predikacije ključnu ulogu ima postojanje homomorfizma između radnje i argumenta, o čemu prvi neovisno pišu Krifka (1989a, 1989b, 1992) i Tenny (1987, 1992, 1994). Odnos glagolskog argumenta i teličnosti predikacije Krifka određuje kao homomorfizam između fizičkih dimenzija referenta ili nekog njegovog skalar-nog svojstva i vremenske progresije radnje, i obratno. Takav homomorfizam postoji ako neki glagolski argument ima ulogu inkrementalne teme, što znači da se fizičke dimenzije argumenta zahvaćenog radnjom preslikavaju na vremensku dimenziju radnje — svaki dio zahvaćenog entiteta odgovara dijelu, odnosno podintervalu same radnje. Tipični glagoli s inkrementalnom temom su npr. *eat, drink, write, compose, build, sing, translate, destroy, burn*. U rečenici *John ate an apple*, svaki dio pojedene jabuke odgovara podintervalu radnje »eating an apple«. ⁸ Kod predikacija s glagolima koji nemaju inkrementalni odnos s nekim argumentom (nema uzajamne povezanosti relevantnih svojstava entiteta i vremenske dimenzije radnje), aspektualne informacije (u prvom redu teličnost) *ne* dobivaju se kompozicionalno. Dakle, ako argumentu nije pripisana inkrementalna tema, njegova semantička i sintaktička svojstva nisu kompozicionalno relevantna. ⁹ U sljedećim su primjerima i rečenice s kvantiziranim (*the cart, a zebra*) i rečenice s nekvantiziranim (*carts, zebras*) direktnim argumentom atelične, što se vidi po nekompatibilnosti s durativno-kulminativnim adverbijalima (Rothstein 2004:3 i Krifka 1992:31):

1. John pushed the cart / saw a zebra for an hour/*in an hour.
John pushed carts / saw zebras for an hour/*in an hour.

Kao što je rečeno, u engleskom (i mnogim drugim jezicima), kvantiza-

⁸ Ulogu inkrementalne teme imaju i argumenti glagola koji označavaju promjenu stanja (*melt, freeze, dry*), pri čemu argumenti "mjere" ili omeđuju radnju na temelju određenog skalarnog svojstva, dok kod glagola kretanja (*walk, run*) progresiju radnje određuje putanja kojom objekt prolazi.

⁹ Pojam inkrementalnosti u velikoj mjeri može pomoći u uvođenju reda u terminološku zbrku koja vlada oko pitanja teličnosti u aspektologiji. Teličnost se kod nekih autora (npr. Depraetere 1995, Slabakova 2001) promatra kao nepromjenjiva komponenta koja se odnosi na postojanje potencijalnog, a ne postignutog cilja radnje, dok se konkretno dostizanje cilja naziva omeđenost (*boundedness*) i ovisi o gramatički izraženim vremensko-aspektualnim odnosima. Iz toga bi slijedilo da su i rečenica *John read a book* i *John was reading a book* telične, s razlikom što je prva rečenica telična i omeđena, a druga telična i neomeđena. Međutim, ovako shvaćena teličnost i omeđenost nisu dovoljne kako bi se opisala opozicija *O João leu um livro / esteve a ler um livro / estava a ler um livro* u portugalskom. Dakle, potencijalni cilj radnje o kojem je riječ zapravo je inkrementalnost, dok je teličnost postignuti cilj inkrementalne radnje. Međutim, inkrementalna radnja može biti omeđena, ali ne i telična, kao što to pokazuje primjer *O João esteve a ler o livro* u portugalskom ili delimitativi poput *popisat, porisovat* u ruskom.

cijska (odnosno specifikacijska na sintaktičkom planu) svojstva argumenata koji su dopuna inkrementalnim glagolima ključna su za aspektualnu interpretaciju rečenice, poglavito teličnost. Ovdje je važno spomenuti analizu poput one iz Krifka (1992) i Filip (1999, 2005a, 2005b) prema kojoj se za slavenske jezike pretpostavlja obratan utjecaj, gdje glagolska domena može utjecati na imensku, i to na način da određeni svršeni inkrementalni glagoli određuju kvantiziranost direktnog objekta, kada je riječ o samostalnim imenskim skupinama (skupinama bez ikakvog specifikatora) čija je jezgra nebrojiva imenica ili imenica u množini. Češke rečenice u primjerima 2 i 3 sadrže svršeni glagol (deriviran unutarnjim prefiksom) i podrazumijevaju da je Ivan popio sav čaj (2) i pojeo sve jabuke (3) – u dosegu svršenog inkrementalnog glagola nekvantizirane imenice re-kategorizirane su u kvantizirane, a ujedno dobivaju i referencijalnu određenost (Filip 1999:227).

2. Ivan vypil (pfv) čaj.
Ivan je popio čaj.
3. Ivan snědl (pfv) jablka.
Ivan je pojeo jabuke.

Filip za takve imenice kaže da su u dosegu svršenog inkrementalnog glagola interpretirane slično kao rečenice s određenim članom u engleskom, moguće u kombinaciji s univerzalnim kvantifikatorom »sve«, »cijeli X«, »cjelina od X« ili nešto slično (v. Filip 1999:228). Brojive imenice u jednini same su po sebi kvantizirane, a na referencijalnu određenost u ovakvom kontekstu svršeni glagol ne utječe (interpretacija određenosti ovisit će o drugim faktorima).¹⁰ Za razliku od svršenih inkrementalnih glagola, nesvršeni nemaju nikakav utjecaj ni na kvantizacijska ni referencijalna svojstva argumenata. Na pitanje kvantizacije direktnog argumenta u domeni svršenog inkrementalnog glagola kratko se osvrćemo u 3. poglavlju, dok se kategorijom određenosti ovdje ne bavimo.

¹⁰ Slično je o ulozi perfektivnosti u interpretaciji direktnog objekta kao (ne) određenog pisala još Wierzbicka (1967), na primjeru poljskog. Značajan doprinos iz Krifka (1992) i Filip (1999, 2005a, 2005b i dr.) je u tome što autori ukazuju na to da nije svršenost sama po sebi ta koja utječe na kvantifikacijska i referencijalna svojstva (određenost) unutarnjih argumenata, već to ovisi o samim leksičkim svojstvima glagola i glagolskog prefiksa u interakciji s argumentima kojima su pripisane određene tematske uloge. O interpretaciji određenosti imenica na poziciji subjekta v. Piñon (2001).

2. Testiranje teličnosti u hrvatskom

Ako želimo odrediti je li neka predikacija u hrvatskom telična ili atelična, nije dovoljno služiti se samo određenom definicijom teličnosti, tim više što je pojam cilja radnje ili promjene stanja sam po sebi vrlo neodređen i široko primjenjiv. U ovom dijelu rada provest ćemo nekoliko testova za ispitivanje teličnosti i pokušati uvidjeti da li je to obilježje relevantno za hrvatski jezik i na koji je način ustrojeno. Pri tome uspoređujemo predikacije u kojima su (svršeni i nesvršeni) glagol i direktni argument u inkrementalnom odnosu s predikacijama u kojima takvog homomorfizma nema.¹¹

Krenut ćemo od sintaktičkih testova. Kompatibilnost predikacija s durativno-kulminativnim adverbijalima tipa »za x vremena« često se smatra univerzalnim testom za ispitivanje teličnosti.¹² Takvi adverbijali označavaju interval trajanja radnje koji završava kulminacijom nakon koje se ista radnja ne može nastaviti. U hrvatskom su s takvim oznakama kompatibilne predikacije sa svršenim inkrementalnim glagolima, npr. *Ivan je napisao pjesmu (pročitao knjigu / pojeo kolač / popio kavu) za dva sata*. I drugi svršeni glagoli derivirani prefiksima koji nose dodatne značenjske modifikacije također su kompatibilni s durativno-kulminativnim adverbijalima ako zadržavaju inkrementalni odnos s direktnim argumentom, npr. *Ivan je ispisao recept (zapisao poruku / upisao podatke / iščitao rukopis / ispio bocu) za pet minuta* (isto će vrijediti i kod drugih testova).

Uz svršene prijelazne glagole koji nemaju inkrementalni odnos s argumentom adverbijal tipa »za x vremena« može označavati da je radnja počela nakon navedenog intervala (iako sama prihvatljivost takvih rečenica može biti granična), ali ne može označavati da je radnja trajala tijekom tog

¹¹ Teličnost se može dalje ispitivati i na primjerima predikacija u kojima se kombiniraju inkrementalni glagol i argumenti na drugim sintaktičkim pozicijama (npr. dopune glagola kretanja), ali i na primjerima inkrementalnosti koja nije sintaktički očitovana u odnosu glagola i nekog njegovog argumenta već ovisi o drugim semantičkim faktorima. Teličnost se, naravno, može ispitivati i na široj sintaktičkoj razini, s obzirom na utjecaj različitih adverbijala na konačni aspektualni profil rečenice, no u ovom nam je radu namjera ilustrirati osnovni princip ustroja teličnosti u hrvatskom na tipičnim primjerima bazičnih predikacija s direktnim tranzitivnim glagolima i na taj način učini prvi korak u rasvjetljavanju ovog pitanja.

¹² »Za x vremena« može označavati i početak radnje nakon označenog intervala, ali za test je bitno da li određena predikacija u kombinaciji s takvim adverbijalom može označavati trajanje radnje kroz zadani interval uz dosizanje kulminacije u zadnjoj točki intervala. Adverbijal »u x vremena« može imati durativno-kulminativno i trenutačno značenje. U sintagmi poput »u x minuta« ili u »x godina« ima jednoznačno durativno-kulminativno značenje (*Pročitao sam pismo u pet minuta*), a »u x sati« može imati i durativno-kulminativno (*Pročitao sam knjigu u dva sata*) i trenutačno značenje (*Došao sam kući u dva sata*).

interval a potom kulminirala, npr. #*Ivan je potražio ključ za dva sata* ili #*Ivan ju je pričekao za dva sata*.

Ovisno o prefiksu, neki temeljno neinkrementalni glagol može prefiksacijom postati inkrementalan, što onda mijenja i ponašanje predikacije u ovakvoj sintaktičkoj okolini, odnosno status teličnosti. U primjeru 4 postoji tematska relacija koja povezuje dijelove radnje s dijelovima entiteta (u ovom slučaju to je određena putanja — *automobil* definira rutu nekog tipa kretanja subjekta), dok u primjeru 5 nema nikakvog inkrementalnog odnosa.

4. Policija je pretražila automobil za pet vremena.
5. #Policija je potražila automobil za pet minuta.

Predikacije s nesvršenim glagolima, bilo da su oni inkrementalni ili neinkrementalni, u epizodičkoj uporabi nisu kompatibilni s jednostavno-durativnim adverbijalima, npr. **Ivan je pisao pjesmu za dva sata* ili **Ivan je tražio ključ za dva sata*.

Jednostavno-durativni adverbijali (adverbijali »običnog« trajanja) poput »x vremena« označavaju homogen vremenski interval, bez faze kulminacije, i s njima su kompatibilni nesvršeni glagoli općenito (*Ivan je pio vodu pet minuta*), a nekompatibilni inkrementalni svršeni glagoli: **Ivan je popio vodu pet minuta*. Kod neinkrementalnih svršenih glagola postoje razlike u gramatičnosti takvih rečenica. Na primjer, glagol *potražiti* uopće se ne može kombinirati s jednostavno-durativnim adverbijalima (**Ivan je potražio ključ dva sata*), za razliku od *pričekati* koji to, uz određene restrikcije, može.¹³

Ako govorimo s predikacijama sa svršenim glagolima, zaključno možemo reći da su durativne telične predikacije kompatibilne s durativno-kulminativnim adverbijalima i nekompatibilne s jednostavno-durativnim, a durativne atelične predikacije nekompatibilne su s durativno-kulminativ-

¹³ Restrikcije se tiču duljine trajanja radnje, pri čemu ona ovisi i o značenjskim nijansama glagola i o očekivanoj dužini trajanja radnje u određenom kontestu, no to pitanje zahtijeva podrobnija ispitivanja, nužna i zbog revidiranja rječničkih definicija značenja tog glagola. Na primjer, u Hrvatskom enciklopedijskom rječniku (2002:1036) tranzitivna uporaba glagola *pričekati* definirana je kao »provesti kraće vrijeme u čekanju (do čijeg dolaska i sl.)«, dok primjeri iz korpusa (<http://riznica.ihj.hr/philologic/Tiskovine.whizbang.form.en.html>) pokazuje ipak kako se ovaj glagol javlja i s oznakama duljih vremenskih intervala, često u različitim složenim rečenicama: *Mišljenja sam, da je Hrgović pričekao još koji dan bio bi igrač Hajduka. / Nakon povratka, pričekali smo dva-tri tjedna, a onda je došla telefonska poruka da TV Beograd otkazuje usluge rasvijete, prijenosa... / S velikom smirenošću zatvorili su zaposlenike i klijente banke u jedan ured i pričekali čak 40 minuta da se otvori sigurnosni sef s vremenskim mehanizmom.*

nim adverbijalima (u relevantnoj interpretaciji), dok kompatibilnost s jednostavno-durativnim adverbijalima varira ovisno o pojedinom glagolu.

Rečeno je da definicija teličnosti podrazumijevanju postojanje određenog posljedičnog stanja. Posljedično stanje u hrvatskom može se izraziti pasivnim rečenicama (smatramo da je riječ zapravo o dvoznačnim konstrukcijama koje mogu imati pasivno ili rezultatívno značenje). Ovisnost teličnosti o inkrementalnosti i ovdje je evidentna — pasivne rečenice s inkrementalnim glagolskim pridjevom su gramatične (6 i 7), za razliku od rečenica s neinkrementalnim glagolskim pridjevom koje su negramatične ili na rubu gramatičnosti (8 i 9).

6. Knjiga je pročitana.
7. Boca je ispijena.
8. *Martina je pričekana.
9. *Knjiga je potražena.

Slijedi nekoliko implikacijskih testova za ispitivanje teličnosti. Test s progresivom obično se primjenjuje na slavenske jezike tako što se na mjestu progresiva koristi nesvršeni glagol, a njegov svršeni parnjak na mjestu preterita. Kako bi interpretacija bila jednoznačno progresivna (referentno vrijeme unutar vremena radnje), Borik (2002) u ruskim primjerima koristi vremensku rečenicu u prošlosti s veznikom *kada*. Rečenice s nesvršenim glagolom u progresivnoj uporabi ne podrazumijeva istinitost radnje iskazane svršenim glagolom, iz čega možemo zaključiti da su predikacije sa svršenim inkrementalnim glagolima telične:

10. Kad je mama nazvala, Ivan je čitao knjigu. → Ivan je pročitao knjigu.

Jasno je da predikacije s nesvršenim inkrementalnim glagolima same po sebi ne podrazumijevaju nužno ateličnost — ako kažemo *Ivan je čitao knjigu* ili *Ivan je jeo kolač*, to ne znači Ivan nije pročitao knjigu do kraja ili pojeo cijeli kolač. Ateličnost je u ovakvim slučajevima jedina moguća interpretacija samo ako se referentno vrijeme nalazi unutar vremena odvijanja radnje nesvršenog glagola, kao u primjeru 10 ili u sljedećem primjeru:

11. U 12 sati, Ivan je čitao »Rat i mir«. → Ivan je pročitao »Rat i mir«.

Dulji vremenski intervali također mogu biti procijenjeni kao nužno uključeni u vrijeme radnje, kao što bi bilo uobičajeno interpretirati primjerom 12, ali ne i 13 — ako je određeni referentni interval procijenjen kao dovoljno dug, interpretacija rečenice nije nužno atelična.

12. Jučer sam čitao »Rat i mir«. → Pročitao sam »Rat i mir«.
13. Jučer sam čitao »Stranca«. → / → Pročitao sam »Stranca«.

Na temelju izvanjezičnih informacija možemo zaključiti da referentni interval »jučer« nije dovoljno dug za teličnu interpretaciju u primjeru 12,

jer je *Rat i mir* preduga knjiga da bi bila pročitana unutar navedenog vremena, ali je dovoljno dug u primjeru 13, jer je *Stranac* dovoljno kratak roman da bi mogao biti pročitani unutar danog intervala. S druge strane, interval »prošlo ljeto« dovoljno je dug za postizanje cilja radnje u primjeru 14, pa interpretacija nije nužno atelična (kao što nije niti nužno telična).

14. Prošlo ljeto sam čitao »Rat i mir«. →/ → Pročitao sam »Rat i mir«.

Međutim, ne određuju uvijek same fizičke dimenzije objekta procjenu duljine radnje, odnosno minimalnog vremena potrebnog za njenu realizaciju. Razmotrimo sljedeće primjere:

15. Jučer sam čitao »Stranca«.

16. Jučer sam čitao Jutarnji.

Stranac (15) ima jaču implikaturu kulminacije jer je riječ o zatvorenom narativu, za razliku od novina (16) koje se sastoje od mnogo zasebnih i potpuno neovisnih dijelova, pa je parcijalno čitanje puno više u skladu s njihovim ustrojem. Na sličan način možemo usporediti i rečenice poput *Jučer sam pisao izvješće* i *Jučer sam pisao dnevnik*. Za razliku od izvješća, koje je moglo, iako nije moralo, biti dovršeno unutar navedenog intervala, pisanje dnevnika je radnja koja je po svojoj prirodi parcijalna, a same dimenzije objekta »dnevnik« obično nisu unaprijed zadane. Zaključno možemo reći da su bazične predikacije s nesvršenim inkrementalnim glagolima neutralne s obzirom na teličnost.

Provjera ateličnosti predikacija s neinkrementalnim tranzitivnim svršenim glagolima uz pomoć implikacijskog testa s progresivnom uporabom nesvršenog glagola ukazuje na specifičnosti hrvatskog, odnosno slavenskih aspektualnih sustava. Iako nije riječ o teličnosti, neinkrementalni svršeni glagoli mogu podrazumijevati određenu vrstu zaključenosti radnje zbog čega ona nije potpuno homogena, pa su implikacije kod ovakvog testa pomalo nejasne: ako izuzmemo inkoativno značenje glagola *potražiti*, rečenica *Danijel je potražio ključ* nije nužno implikacija rečenice *Kad je mama nazvala, Danijel je tražio ključ*. Rekli smo da homogenost radnje znači da je dio radnje iste prirode kao cjelina, svojstvo na kojem se temelji tumačenje teličnosti. Međutim, u hrvatskom postoje svršene radnje koje su atelične, ali su na neki način ipak nehomegene, što možemo pripisati i samoj prirodi svršenosti u slavenskim jezicima. Neinkrementalni svršeni glagol poput *potražiti* djeluje nehomogeno kada pokušamo »dio« radnje usporediti s »cjelinom«, no to ne znači da on ima istu strukturu aspektualne jezgre kao inkrementalni svršeni glagoli. Krajnji cilj radnje traženja ne mora biti ispunjen, ali radnja nije realizirana čim je započela, i tu metafora o »cjelovitosti« svršenih glagola, kako se oni obično definiraju u slavenskoj tradiciji, dobiva smisao.

Od čega se točno sastoji nehomogenost neinkrementalne svršene radnje ovisi o leksičkim specifičnostima pojedinog glagola i to je pitanje koje zahtijeva detaljnije istraživanje, no čini se da su ovdje, među ostalim, važna određena kvantifikacijska svojstva radnje (određena količina ili intenzitet radnje mora biti ispunjen), kao i određena zaključenost i povezanost s drugim radnjama u diskursu. S obzirom da u aspektualnoj jezgri ovog svršenog glagola nema inherentne granice koju bi određivao neki inkrementalni argument, svršenu radnju i dalje možemo svrstavati u razred aktivnosti — durativnih ateličnih radnji.¹⁴ Takav tip aktivnosti naziva se katkad u nekim slavenskim tradicijama delimitativ. Delimitativi nisu telični i podrazumijevaju određeno trajanje radnje (durativnost), ali desna granica radnje ne mora biti čisto vremenska i arbitrarna s obzirom na postignuti cilj koji u ovom slučaju nije teličnost, već neka druga vrsta rezultata, zaključenosti ili kvantificiranosti.¹⁵

Kao i *potražiti*, i neinkrementalni *pričekati* ukazuje na isti tip problema kada je u pitanju implikacija prema kojoj je dio radnje (posljedica progresivne interpretacije) (ne)jednak cjelini — što točno znači *Ivan ju je pričekao* u odnosu na *Kad je mama nazvala, Ivan ju je čekao*. Kod uporabe glagola *pričekati* često se javlja implikacija (uz određene restrikcije, npr. da u rečenici nema vremenske oznake) da je očekivana osoba došla (**Danijel ju je pričeka*, *ali ona nije došla*), po čemu se opet jasno vidi kako nije svaki cilj radnje ujedno i teličnost, odnosno koncept cilja radnje nije sam po sebi dovoljno jasan ako se samo na njega oslanjamo u određivanju teličnosti.

Inkrementalni i neinkrementalni svršeni glagoli razlikovat će se u kontekstu rečenične negacije po tome je li moguća interpretacija da je radnja već započela ili nije, što znači da rečenica sa svršenim glagolom u dosegu negacije kod inkrementalnih glagola može implicirati istinitost rečenice s nesvršenim glagolom (ili s inkoativnom perifrastičnom konstrukcijom, npr. *Počeo sam čitati knjigu*).

17. Još nisam pročitao knjigu. → / → Čitao sam knjigu.

18. Još nisam napisao pismo. → / → Pisao sam pismo.

¹⁴ Kod Borik (2002) je interpretacija ekvivalentne rečenice u ruskom drugačija: *Kogda pozvonila mama, Petja iskal knjigu*. → *Petja poiskal knjigu* (2002:79). Razlika između hrvatskog i ruskog može se vidjeti i u tome što je svršeni ruski glagol kompatibilan s jednostavno-durativnim adverbijalima: *Petja poiskal knjigu polčasa/*za polčasa* (2002:78).

¹⁵ U analizi ruskih delimitativa deriviranih prefiksom *po-* Dickey (2006) govori o tome na nešto drugačiji način. Kod njega se ta druga »vrsta« rezultata odnosi na diskursivnu razinu i uzročno-posljedične odnose među radnjama. Osim što smatramo da je riječ o implikaturama, a ne inherentnom značenju prefiksa, držimo da one vrijede za svršene glagole općenito, a ne samo za ovakav tip svršenih glagola.

Neinkrementalni svršeni glagoli poput *potražiti* (u durativnom značenju) i *pričekati* u kontekstu negacije ne mogu implicirati istinitost radnje izražene nesvršenim glagolom, što znači da radnja nije mogla već započeti.

19. Još nisam potražio ključeve. → Tražio sam ključeve.
20. Još nisam pričekao Martinu. → Čekao sam Martinu.

Ovdje još možemo dodati sličnu provjeru u kontekstu vremenske zavisnosložene rečenice s nesvršenim glagolom u glavnoj surečenici i graničnim veznikom *dok* te svršenim parnjakom glagola iz glavne u zavisnoj surečenici. Takva je rečenica gramatična sa svršenim inkrementalnim glagolima u zavisnoj surečenici jer nesvršeni glagol označava fazu procesa koja završava kad počne faza kulminacije.

21. Čitao je sve dok nije pročitao.
22. Pio je sve dok nije popio.

Po tome se vidi da je priroda završetka radnje kod svršenih inkrementalnih glagola različita od prirode završetka radnje kod svršenih neinkrementalnih glagola. Ovakve rečenice s neinkrementalnim glagolima nisu gramatične jer takvi glagoli, i kad su svršeni, i dalje označavaju samo aktivnost, bez "prave" kulminacije.

23. *Tražio je sve dok nije potražio.
24. *Čekao je sve dok nije pričekao.

3. Uloga padeža

Do sada smo ispitivali predikacije s tranzitivnim glagolima i direktnim objektom u akuzativu. Međutim, neki inkrementalni glagoli kao dopunu mogu imati i direktni objekt u genitivu, što mijenja status teličnosti predikacije. Ako je direktni objekt samostalna imenica u partitivnom genitivu, tada se ona nužno referira na necjelovit entitet, odnosno dio entiteta, pa rečenica i po definiciji i po dijagnostičkim testovima ne može biti telična. Na primjer, durativno-kulminativni adverbijali sa svršenim inkrementalnim glagolima poput *pojesti* ili *popiti* podrazumijevaju dosizanje krajnje točke radnje, odnosno zahvaćanje krajnjeg dijela entiteta, što nije moguće ako se imenica referira na nekvantizirani (neomeđen, necjelovit, djeljiv i kumulativan) entitet (25a, 26a, 27a).

25. a. *Ivan je pojeo juhe za pola sata.
b. Ivan je pojeo juhu za pola sata.

26. a. * Ivan je popio vina za dva sata.
b. Ivan je popio vino za dva sata.
27. a. * Ivan je pročitao knjigâ za dva dana.
b. Ivan je pročitao knjige za dva dana.

Implikacijski test koji ispituje odnos dio/cjelina također pokazuje da svršeni glagol s partitivnim genitivom ne daje teličnu interpretaciju rečenice — rečenica sa nesvršenim glagolom u progresivnoj interpretaciji implicira istinitost radnje sa svršenim glagolom i partitivnim genitivom (28a, 29a i 30a). Ista implikacija ne vrijedi u slučaju rečenice s objektom u akuzativu (28b, 29b i 30b).

28. a. Kad je mama nazvala, Ivan je pio vino. → Ivan je popio vina.
b. Kad je mama nazvala, Ivan je pio vino. ⇝ Ivan je popio vino.
29. a. Kad je mama nazvala, Ivan je jeo kruh. → Ivan je pojeo kruha.
b. Kad je mama nazvala, Ivan je jeo kruh. ⇝ Ivan je pojeo kruh.
30. a. Kad je mama nazvala, Ivan je jeo kekse. → Ivan je pojeo keksa.
b. Kad je mama nazvala, Ivan je jeo kekse. ⇝ Ivan je pojeo keksa.

Dakle, unatoč tomu što se obično smatra da je glagol jedini aspektualno relevantan element u konstituiranju aspektualnosti u hrvatskom, pokazali smo da postoje slučajevi u kojima ona ovisi i o drugim elementima u rečenici. To također znači da prefiksi poput onih u glagolima *napisati* (*ispisati*, *zapisati*, *upisati*), *pročitati* (*iščitati*), *popiti* (*ispiti*, *otpiti*, *upiti*), *pojesti* nisu telični već α -telični, što znači da je predikacija u kojoj se javljaju telična samo ako su ispunjeni i drugi uvjeti, a tiču se padeža direktnog objekta koji, ako je riječ o samostalnoj imenici, mora biti u akuzativu.

Nadalje, očito je da svršeni inkrementalni glagol ne može rekatégorizirati nekvantizirani argument u kvantizirani. Direktni argument u rečenici *Popio sam vode* jednako je nekvantiziran kao i u rečenici *Pio sam vode*. Ovi me se dovodi u pitanje uloga svršenog inkrementalnog glagola u kvantizaciji direktnog argumenta, odnosno pripisivaje takve uloge glagolu (kao u Krifka 1992, Filip 1999, 2005a, 2005b).

4. Glagolskovidska značenja i teličnost

Neke od klasa glagolskovidskih značenja u različitim hrvatskim gramatikama, po svojoj definiciji i nekima od primjera, podudaraju se s idejom teličnosti kako smo je prikazali u ovom radu. Na primjer, totivni su glagoli po definiciji iz Silić i Pranjković (2005:58) »glagoli kojima se izriče sva radnja (od početka do kraja)«. Takva definicija, kao i neki od primjera, podsjećaju na koncept aspektualne jezgre i razred kulminiranih aktiv-

nosti koji obuhvaćaju sve tri temeljne faze radnje — aktivnost, kulminaciju i posljedično stanje. Međutim, iako je jasno što bi to bila »sva radnja« kod primjera poput *izgraditi*, *pospremiti* ili *napisati* (2005:58 i 147), s obzirom da je riječ o tranzitivnim glagolima u inkrementalnom odnosu s unutarnjim argumentom (npr. *izgraditi kuću*, *pospremiti sobu*, *napisati knjigu*), nije jasno na što bi se to točno odnosilo kod glagola *predosjetiti* ili *optužiti* (2005:58). U Barić i dr. (1997) razlikuju se totivni i pantivni glagoli. Pantivni su definirani kao glagoli koji »izriču radnju koja se vrši postupno, a učinak radnje vidi se u svakoj njezinoj fazi«, a totivni kao oni koji »izriču radnju koja obuhvaća predmet u cjelini, tako da nisu vidljivi rezultati pojedinih faza« (1997:224). Ovdje kao prvi problem moramo istaknuti to što nije samo po sebi jasno što je točno »faza radnje« i što je »vidljivost rezultata«. Smisao tih termina može se naslutiti tek kod primjera *peći kokoš* i *peći rakiju* (1997:225), pa se čini da su pantivne, za razliku od totivnih, one radnje koje podrazumijevaju određene podradnje koje se odvijaju u nekom predviđenom slijedu, ali opet nije jasno zašto faze radnje u primjeru (*iz*)*liječiti* ne bi bile vidljive »dok radnja nije bila do kraja izvršena« (1997:224), za razliku od primjera (*sa*)*graditi kuću* (1997:224)? Među totivnim se glagolima javlja i primjer para *vikati/viknuti*, no kod svršenog *viknuti* nema vidljivosti faza u prvom redu zbog toga što je glagol trenutačan, po čemu se vidi da je uspostava određene hijerarhije u klasifikaciji prijeko potrebna.

Osim problema nejasnoće samih definicija i raznorodnih primjera unutar jedne klase glagolskovidskih značenja, temeljno je pitanje što se točno klasificira u ovakvim podjelama. Očito se ne klasificiraju samo glagoli kao vrste riječi ako je *peći rakiju* i *peći kokoš* različito. I još važnije, ovakvi nas primjeri dovodi do pitanja čemu služi opisivanje pojedinosti iz vanjskog svijeta ako takva klasifikacija ni na koji način nije relevantna za gramatiku. U Babić i dr. (1991) uopće nema klase koja bi »nalikovala« na telične radnje, iako bismo pod klasom rezultativnih očekivali takve glagole, ako su oni definirani kao oni koji »izriču radnju kojom se doseže cilj« (1991:671). Međutim, po primjerima koji su navedeni pojam cilja je potpuno nejasan — što bi bio cilj kod primjerice glagola *razletjeti se* ili *poskákati* (str. 671)?

Zanimljiv je i primjer terminativnih glagola. Babić i dr. (1991:671) definiraju ih kao glagole koji »izriču završnu fazu glagolske radnje«, uz primjere poput *dogorjeti*, *doraditi* ili *dopušiti*.¹⁶ Ovdje se također vidi kako je važno uspostaviti hijerarhiju značenjskih opreka među vidskim parovima

¹⁶ Zanimljiva je razlika između *dogorjeti* i *dopušiti*. U rečenici *Svijeća je dogorjela* imamo inkrementalni subjekt koji je u homomorfnom odnosu s radnjom i određuje krajnju točku radnje (teličnost), dok je rečenica *Dopušio je zadnju cigaru* telična zbog inkrementalnog objekta.

glagola. Na primjer, svršeni glagoli mogli bi se podijeliti na durativne (*pojesti*, *popušiti*, *dopušiti*, *pričekati*) i trenutačne (*skočiti*, *zaspati*). Među durativnima bismo trebali razlikovati α -telične (*pojesti*) od ateličnih (*pričekati*), a među α -teličnima cjelovite kulminirane aktivnosti (*popušiti*) od necjelovitih (terminativnih) kulminiranih aktivnosti (*dopušiti*). Među trenutačnima bismo mogli razlikovati obične trenutačne (*skočiti*) od inkoativnih (*zaspati*), i tako dalje. Na taj način bismo dobili nekoliko temeljnih aspektualnih razreda, nakon kojih bi se dalje mogle klasificirati neaspektualne značenjske modifikacije deriviranih glagola.

5. Zaključak

Teličnost je obilježje koje se u hrvatskom dobiva kompozicionalno i ovisi o nekoliko faktora: o tematskim relacijama u rečenici (prikazali smo to na primjeru predikacija s direktnim objektom), o svršenosti i o padežu direktnog objekta. Da bi predikacija bila telična, mora postojati inkrementalni odnos radnje i relevantnog argumenta, svršeni prefiks mora biti α -teličan, a samostalna imenica u funkciji direktnog objekta mora biti u akuzativu. Prefiksi, dakle, ne određuju teličnost već sudjeluju u kompozicionalnom ustrojstvu teličnosti na predikacijskoj razini.

Predikacije s nesvršenim inkrementalnim glagolima neutralne su s obzirom na teličnost, osim u slučaju progresivne interpretacije ili ako je objekt u genitivu, kada takve rečenice možemo smatrati ateličnima. Predikacije sa svršenim (kao i nesvršenim) neinkrementalnim glagolima su atelične.

Koncept teličnosti kako je prikazan u ovom radu trebao bi pomoći usustavljanju podjele hrvatskih glagola na različita glagolskovidska značenja, pri čemu, naravno, treba uvesti i druga obilježja, a onda i određenu hijerarhiju među njima. Ideja teličnosti očito je intuitivno prisutna i u našoj tradiciji, što pokazuju definicije određenih klasa glagolskovidskih značenja, no problem je što do sada nije bilo formalnijih kriterija opisa hrvatskog aspektualnog sustava na semantičkom i sintaktičkom planu.

Pokazali smo na primjeru hrvatskog kako je važno razlikovati neodređeni pojam »cilja radnje« od formalno odredivog pojma »teličnost«. S tim u vezi, razlika između svršenih inkrementalnih i neinkrementalnih glagola pokazuje da nisu sve nehomogene radnje telične, pa nehomogenost u hrvatskom nije temeljna denotativna osnova teličnosti.

Literatura

- Anić et al. 2002. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb : Novi Liber.
- Babić, S. et al. 1991. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika : Nacrti za gramatiku*. Zagreb : HAZU, Globus.
- Barić, E. et al. 1997. *Hrvatska gramatika*. Zagreb : Školska knjiga.
- Borik, O. 2002. *Aspect and Reference Time*. Oxford : Oxford University Press
- Depraetere, I. 1995. On the necessity of distinguishing between (un)bound-
edness and (a)telicity. *Linguistics and Philosophy* 18. 1–19.
- Dickey, S. M. 2000. *Parameters of Slavic Aspect : A Cognitive Approach*. Stan-
ford : Center for the Study of Language and Information.
- Di Sciullo, A.M. i R. Slabakova. 2005. Quantification and Aspect. U:
Verkuyl, H. Et al. (eds.), *Perspectives on Aspect*, Springer. 61–80.
- Dowty, D. 1979. *Word Meaning and Montague Grammar*. Reidel, Dordrecht,
Netherlands.
- Engelberg, S. 2002. Intransitive Accomplishments and the Lexicon : The
Role of Implicit Arguments, Definiteness, and Reflexivity in Aspectual
Composition. *Journal of Semantics* 19. 369–416.
- Filip, H. 1999. *Aspect, Eventuality Types and Nominal Reference*. New York :
Garland Publishing, Inc.
- Filip, H. 2005a. The telicity parameter revisited. *Semantics and Linguistic
Theory (SALT) XIV*. CLC Publications, Ithaca NY. 92–109.
- Filip H. 2005b. On accumulating and having it all. U: Verkuyl et al. (eds.),
Perspectives on Aspect. Netherlands : Springer. 125–148.
- Krifka, M. 1989a. Nominal Reference, Temporal Constitution, and Quanti-
fication in Event Semantics. U R. Bartsch, J. van Benthem i P. van Boas
(eds.), *Semantics and Contextual Expression*. Dordrecht, Foris Publica-
tion. 75–115.
- Krifka, M. 1989b. *Nominalreferenz und Zeitkonstitution*, München : Wilhelm
Fink.
- Krifka, M. 1992. Thematic Relations as Links between Nominal Reference
and Temporal Constitution. U: Sag, I. i Szabolcsi, A. (eds.), *Lexical Mat-
ters*, 29–53. Stanford : CSLI.
- Krifka, M. 1998. The Origins of Telicity. U Rothstein, S. (ed.), *Events and
Grammar*. Dordrecht : Kluwer Academic Publishers. 197–235.
- Łazorczyk A. A. 2010. *Decomposing Slavic aspect : The role of aspectual mor-
phology in Polish and other Slavic languages*. Doktorska disertacija. USC,
Los Angeles. Dostupno na [http://digitallibrary.usc.edu/assetserver/control-
ler/item/etd-Lazorczyk-3856.pdf](http://digitallibrary.usc.edu/assetserver/controller/item/etd-Lazorczyk-3856.pdf).

- Moens, M. 1987. *Tense, Aspect and Temporal Reference*. Doktorska disertacija. Edinburgh : University of Edinburgh.
- Moens, M. i Steedman, M. 1987. Temporal Ontology in Natural Language. U: *Proceedings of the 25th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics*. Stanford CA. 1–7.
- Moens, M. i Steedman, M. 1988. Temporal Ontology and Temporal Reference. *Computational Linguistics* 14, 15–28.
- Piñon, Ch. 2001. A Problem of Aspectual Composition in Polish. U: Zibatow, G., U. Junghanns, G. Mehlhorn i L. Szucsich (eds.). *Current Issues in Formal Slavic Linguistics*. Frankfurt am Main : Lang. 397–415.
- Ramchand, G. 2004. Time and the event : The semantics of Russian prefixes. *Nordlyd* 32.2. 323–361.
- Romanova, E. 2006. Constructing perfectivity in Russian. Doktorska disertacija. University of Tromsø.
- Rothstein, S. 2004. *Structuring Events : a Study in the Semantics of Lexical Aspect*. Oxford : Blackwell Publishing Ltd.
- Sarić, D. 2014. *Aspekt u portugalskom i hrvatskom : primjer procesa i kulminiranih procesa*. Doktorska disertacija. Zagreb : Filozofski fakultet.
- Slabakova, R. 2001. *Telicity in the Second Language*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company.
- Steedman, M. 1997. *Temporality*. U: van Benthem, J. i ter Meulen, A. (eds.). *Handbook of Logic and Language*. Elsevier North Holland. 895–935.
- Svenonius, P. 2004. Slavic prefixes inside and outside VP. *Nordlyd* 32.2, 205–253.
- Tenny, C. 1987. *Grammaticalizing Aspect and Affectedness*. Doktorska disertacija. MIT, Cambridge, MA.
- Tenny, C. 1992. *The Aspectual Interface Hypothesis*. U: Sag, I. A. i Szabolcsi, A. (eds.) *Lexical Matters*. CSLI Publications, Stanford, CA. 1–27.
- Tenny, C. 1994. *Aspectual Roles and the Syntax-Semantics Interface*. Dordrecht : Kluwer.
- Van Valin, R. 2005. *Exploring the Syntax-Semantics Interface*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Vendler, Z. 1967. Verbs and times. *Linguistics in philosophy*. Cornell University Press, Ithaca, NY.
- Verkuyl, H. 1972. *On the Compositional Nature of the Aspects*. Dordrecht : D. Reidel Publishing.
- Verkuyl, H. 1993. *A Theory of Aspectuality. The interaction between temporal and atemporal structure*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Verkuyl, H. 1999. Tense, aspect, and aspectual composition. U: Dimitrova-Vulchanova, M. i Hellan, L. *Topics in South Slavic Syntax and Semantics*.

- Amsterdam : John Benjamins. 125–162.
- Verkuyl, H. 2000. Events as individuals : Aspectual composition and event semantics. U: Higginbotham, J. et al. (eds.). *Speaking of Events*. Oxford : Oxford University Press. 169–205.
- Verkuyl, H. 2010. Tense, Aspect and Temporal representation. U: Van Benthem, J. I Ter Meulen, A. *Handbook of Logic and Language*. Drugo izdanje. Amsterdam, Boston : Elsevier. 975–988.
- Žic Fuchs, M. 2009. *Kognitivna lingvistika i jezične strukture : engleski present perfect*. Zagreb : Nakladni zavod Globus.
- Wierzbicka, A. 1967. On the semantics of verbal aspect in Polish. U: *To Honor Roman Jakobson 3*. The Hague : Mouton. 2231–2249.

Simboli

- implicira
↔ ne implicira
* negramatično
? upitna gramatičnost
irelevantna interpretacija

Telicity in Croatian

Abstract

The aim of this paper is to test telicity in Croatian and determine the importance of this feature in describing the Croatian aspectual system. We examine the level of telicity encoding and the importance of incremental relations of verbs and their arguments in the constitution of this feature, as well as the overall relation between the prefix, the verb and the object. The presence of telicity and the configuration of this feature is shown on examples of typical incremental predications such as *(pro)čitati knjigu* or *(po)jesti jabuku*, compared to non-incremental predications such as *(po)tražiti knjigu* or *(pri)čekati Ivana*.

Ključne riječi: teličnost, direktni objekt, inkrementalnost, kompozicionalnost

Key words: telicity, direct object, incrementality, compositionality

